

# Bácsmegyei Függetlenség

AZ ALFÖLDI, A BÁCS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. — Egyes szám ára 10 fillér.  
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. MAYER NÁNDOR.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza. Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

## Konzekvenciák.

*Tisztviselőink* közül azoknak bátor magatartását, kik a hallatlan pressió dacára is leszavaztak a függetlenségi jelöltre, igaz elismeréssel kell megdicsernünk. El kell azonban itélnünk azoknak meghunyászkodó, mindig érdekhajhászó viselkedését, kik bármilyen kicsiny koncért bármilyen hatalom támogatására vállalkoznak. Sajnálkozunk azok felett, kik megjedve a pöffeszkedő hivatalfők előtt, az emberiség legszentebb egyéni jogát, a lelkiismereti szabadságot lábbal tipró nagyfejűek kézlegyintésére egy akolba gyűlve, leszavaztak nem egy országot, nem egy párt, de nem is egy csoport, hanem csupán egy, Ausztriában szentnek nevezett akarat végrehajtása céljából szövetkezett *hazaárulók* jelöltjére.

Mig a konclesők eljárását számonkivül hagyjuk, addig a megjedett s meghajolt társaink eljárását taglalni kívánjuk.

Szerintünk csak az ijedhet meg és annak van oka meghajolásra, akinek nincs rendben a szénája, akit valamely helytelenségéért, rendellenes cselekedetéért az ideig-óráig elnézésből, kegyelemből nem alkalmazott, de bármely pillanatban igazságosan lesújtó büntetés réme fenyeget. Reméljük és akarjuk is mindig remélni, hogy hivatalnoki karunkban nincs sok ilyen egyén.

Dehát akkor miért szavaztak hivatalnokaink közül oly sokan lelkiismereti belső sugallatuk ellenére? Erre már feleletet nem tudunk adni. Itt megáll minden gondolkodás, minden töprengés és számítás. Most csak Ugron Gábornak szavai jutnak eszünkbe, ki szintén azon kevesek közé tartozik, akiknek megadatott a minden dologban, minden körülmények közt való tisztánlátás égi ajándéka. Ugron már évtizedek előtt megmondotta, hogy hivatalnoki karunk olyan korrumpált, hogy tőle semmiféle téren jót már nem várhatunk. Szavainak igazságát a lefolyt választás igazolta legszebben.

Nem gondolták meg tisztviselőink, hogy késő unokáik megbotránkozással fogják tudomásul venni elődeik gyáva meghunyászkodását? Nem gondolták meg, hogy szavazatukért egykor szégyenkezniök is kell? Nem jutott a választáskor eszükbe, hogy hazájukat, nemzetüket és *legfőképpen önmagukat* szolgáltatják ki egy idegen nép, egy idegen ország érdekeinek.

Tisztviselőink! ti képezitek a választók nagy részét, ti és kevés kiváltóságos társaitok döntitek el szavazataitokkal millióknak a sorsát s ti nem tútok ezen kezetekben fekvő félelmetes fegyverrel élni? Ha ti összetartok, ha a szavazati joggal bíró többi polgártársaitokkal egyöntetűen jártok el, nem lenne édes hazánk Ausztria gyarmata, az osztrák és cseh külkereskedelemnek első balkáni állama. De ha ti pillanatnyi érdekeiteket tartjátok szem előtt a jövő nagy céljai helyett, úgy ne csodálkozzatok, ha hazánkat holnap a teljhatalmu diktátorra kinevezett Khuen tartományokra darabolja és császári kormányzókkal kormányoztatja.

Ha ti, tisztviselők, összetartva, egyöntetűen jártok el, nem történhetik veletek az a sérelem, hogy főnökök vezetése alatt kell leszavaznotok, hogy megfélemlítési szándékcól egy-kettőt közületek áthelyezzenek. Ha összetartás van köztetek, ezt megtenni senki sem merésznél, s ha merésznél is, volna annyi erőtök, hogy ezt megakadályozzátok vagy megbosszuljátok.

Ha van köztetek összetartás, lehetne-e valamennyieteket áthelyezni? Van-e pénz, mely ezt keresztül vigye? Nincs Bécsnek annyi katonái sem, mely ezt végrehajthassa! Vagy azt hiszitek, hogy lehetne úgy kormányozni, ha valamennyieteket áthelyeznek vagy megbüntetnek.

Az erő, a hatalom a ti kezetekben van! Hogy ti élni azzal nem tudtok, hanem éppen ellenetek használják fel, ennek okai csak ti magatok vagytok, mert nem gondoljátok meg:

„Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur.”

Emlékezzetek vissza a közelmúltban történt vasutas sztrájkra! Nemde a vasutasok képesek voltak arra, hogy kivánságaikat kivívassák? S mi segítette őket erre? Csakis az összetartás.

Ha csak kis összetartás lett volna a tisztviselői karban, nem engedhette volna meg, hogy a vele és a nevében üzött vad játék megtörténhessék. Fel kellett volna zudulnia, s megtorlást követelnie a hazáján és magyarságán elkövetett becstelenségeikért. S e helyett mit láttunk? A tisztviselők meghunyászkodtak, bókolva meghajoltak, sőt még korteskedésre is vállalkoztak.

Igy és ilyen körülmények közt a tisztviselőktől a jövőben sem várhatunk egyebet, mint elveik megtagadását, lelkiismereti szavuk ledorongolását, jobb

érzésük elfojtását, a hatalom pecéirenek alázatos talpnyalását és a lelkiismereti szabadságukat fojtogató kezek csókolgatását. A.

## Politika.

A lefolyt választások elé nagy kíváncsisággal nézett mindenki. Ezen nagy kíváncsiság érthető is volt, hiszen csak magában Zombor városában a választás eredményétől függött, vajjon *városunk magyar jellege fentmarad-e továbbra is, vagy a szerb jellege lesz visszaállítva*. A választás már megtörtént s mi ismét tapasztalatokban gazdagabbak lettünk. Tapasztaltuk, hogy nemcsak izgatni lehet a hatóságok tudtával és beleegyezésével, hanem megtanultuk, hogy a polgártársakat miként lehet üres, nagyképű frázisoknak felültetni.

Zomborban akarták a munkapárt itteni főemberei a város szerb jellegét visszaállítani? A városnak soha szerb jellege nem volt, így hát mit akartak **visszaállítani**? Ha Khuen darabontkormányára bármilyen képtelenségre vállalkozik is, azt meg nem cselekedhette volna, hogy beleegyezése és segítsége révén az ég bemeszelésével azonos cselekedet végbevitessék. Csak a vakok és süketek foghatnak reá a városra a szerb jellegét, derék magyarságunk oly nagy számban él, hogy ezt a galád tervet bármikor módjában állott volna megakadályoznia.

A választás már megvolt s a jó szájhősök ígéretüknek éppen az ellenkezőjét cselekszik. Ha ígéretüket be akarnák váltani, bizonyára nem indítványozták volna a legutóbbi városi közgyűlésen, hogy a Bajai utca Petőfi utcájának neveztessek el. Barátaink ilyen emberek kortesfogásainak ültek fel, de remélhetőleg ki is ábrándultak már vezéreikből.

Mindenki csodálkozott azon az óriási pressión, mellyel a választások előtt a hivatalnoki karra befolyást gyakorolni igyekeztek. Mindezek dacára akadnak emberek, akik a pressiót határozottan tagadni merészelik s vannak lapok, melyek azt megneemtörténtté tenni szeretnék. S ó! — horribile dictu, — a „Bácska” a pressiót Justh-pártjára igyekszik ráfogni. Micsoda megátalkodott rosszhízeműség az ilyesmit még csak ki is mondani, nemcsak írásban napvilágra hozni!

Hol, mivel s kit presszionálhatott Justh zombori pártja? Mivel hathatott a tisztviselők ötöd részére, hogy azok Fernbach Péterre szavaztak? Csak egy morzsányi pressiót szeretnék látni, amivel mi hatottunk a tisztviselői karra. Vagy azt gondolják presszióknak, hogy ígéretünkhöz hiven a választók hovatavazását leközljük? Ezt csak azért tesszük, hogy a bitangok késő vénségükben se tagadhassák le azon hazafiatlan viselkedésüket, mellyel Ausz-

tria bérenceit önhazájuk ellen támogatni mérésztették.

De hát hol van a hivatalfőnökök meg nem engedett eljárása, mikor alantosaikat figyelmeztették, megintették, megdorgálták, megfenyegették, áthelyeztették? Mindezekről nem tud a „Bácska“? Vagy ezek meg sem történtek?

S mi az oka, hogy a tisztviselői karnak csak három ötöde szavazott a kormány jelöltjére?

Ha a hivatalfők ezt a hallatlan pressziót és megfélemlítést nem gyakorolták volna, holtbizonyos, hogy egy-két érdekhajhász, magát hatosért is eladó alakon kívül alig kapott volna a kormány szavazatot a tisztviselők közül. Így is a tisztviselők egy ötöde nem szavazott, másik ötöde az égbekiáltó presszió dacára is volt bátor leszavazni igaz meggyőződése szerint Fernbach Péterre.

Ennyi igaz a derék kormánypárti lapok állításaiból. Légből kapott híreiket megfontolva kell olvasnunk, mert már értesültünk kormánypárti lapok révén, hogy az országgyűlési Justh-párt feloszlott és legközelebb arról is fogunk értesülni, hogy az egész függetlenségi tábor belépett a húsos fazekak körül immár győzelmi táncot lejtő mungók közé! Vigyázzunk tehát s legyünk résen, hogy a jó „Bácska“ örömmámortól megittasult fejjel irt cikkeire néhánéha rákoppinthatunk!

## Petició.

A régi rendi országgyűlésen ismeretlen dolog volt a petició. A régi jó, de becsületes világban, mikor még adtak, de tartottak is valamit a hazafias kötelességtudásra, mikor még a képviselőség nem volt mesterség, nem strébereknek való ranglétra a kapaszkodásra, mikor még a politikai erkölcsöket megbecsülték, mikor még nem csalással, erőszakoskodással választottak, szóval mikor még a politika nem volt „uri huncutság“ akkor még nem tudták, mi az a petició.

Abban a régi jó időben igazán kitüntetés volt a képviselői állás. Akkor még nobile officium volt.

Az 1843/44. országgyűlés idején, midőn már a régi intézmények pusztulását jelző romok helyét az erőtlő duzzadó új Magyarország körvonalai kezdtek kibontakozni, mikor a régi conservatív aulikusok a liberálisokkal versenyre keltek: az időben is féktelen korteskedés indult meg a két párt között a vármegyékben. A nemesek a követválasztásnál mindent elkövetek jelöltjük érdekében, kiknek „Utasításokat“ adtak. A szabadelvű párt akkori vezérét Deák Ferencet a zalamegyei nemesség pénz és verekedés árán tisztelte meg képviselével. Deák ezen mandátumot nem vállalta. Az akkori szabadelvű párt újra megválasztotta még nagyobb többséggel; de Deák hajthatatlan maradt. Nyíltan kimondotta: „A politikának nem szabad összeütközésbe jönnie a morállal.“ A nemzet meghajolt a férfias állhatatosság eme ritka példája előtt, amely amint a jog, úgy az erkölcs rovására sem alkuszik.

A puritán Deák Ferenc így jellemzi azt a kort, az akkori aulikusok megtartását, mely teljesen ráillik a mostani udvaroncok viselkedésére, a mai állapotokra. „Divatban van az elvtagadás és szolgálékütség megjutalmazása, a címkorság annyira el van terjedve, hogy e járványos betegség diagnózisát egyes esetekben nem nehéz megállapítani.“

A megvesztegetést a horgászshoz hasonlítja. „Mindenütt valami enivalót tesznek a horogra: *jövedemező hivatal, készpénz, vagy*

egyéb beneficiumot.“ Nálunk, — ugymond, a megvesztegetés békahalászat. A békákat csupán vörös posztóval csalják a horogra, amiből semmi hasznuk és mégis seregestül kapnak utána. Így nálunk a cím, nyomoruságosan díjazott alkalmazás, sógorság-komaság, érdek, néhány rongyos bankó, mely máról holnapra kíségit a hinárból, a be nem váltott ígéretek ezen neme a vörös posztó, mellyel nem lehet jóllakni!

Így Deák Ferenc. Később lassan-lassan változtak a viszonyok. Eltűnt az ideális kor, mikor még önzetlenül szerették a hazát. Eltűnt az az idő, mikor a választók maguk jelöltek képviselőket.

A 67-es kiegyezés utáni nagy fúzió megtörténtével, midőn az akkori balközép vezére Tisza Kálmán szegre akasztotta a bihari pontokat, a képviselőség megszűnt önzetlen hazafias szolgálattal lenni. A képviselő napi 5 pengő forint fizetése helyett pausalé összegben *fizetik* a képviselőket lakpénzzel egyetemben.

Stréberek árasztották el a forumot. A megélhetés, az érvényesülés mestersége lett a képviselőség. Nemcsoda, ha annak elnyerésére fúrfang és pénz mozgósítva lett. A törvénytelenségekkel megválasztott képviselő ellen peticióval léptek fel a választók a képviselőházhoz, de ott nem a jog és igazság, hanem a rideg párturalom győzött.

Rendkívüli harc és elkeseredett küzdelem után a Curiára hárult a feladat, hogy ítélkezzék a törvényellenesen megválasztott képviselő mandátuma fölött. A még független bíróság védszárnyai alá helyezte a törvény alkotmányos jogaink ezen legsarkalatosabb kérdését, a képviselőválasztások ellenőrzésének jogát.

A mai szürke világban hiába keresünk Deák Ferenceket, akik nagy fáradtsággal, ezer fúrfanggal, törvénysértéssel, etetés-ítatás- és lélekvasárlással megszerzett mandátumát, ha még oly fertőzött is, önszántából letegye.

Ilyen nemcsak, hogy Bácskában nem akad, ahol minden eszköz meg volt engedve és hatósági támogatásban részesült a függetlenségi párt letörésére, de széles, nagy Magyarországon is hiába keresünk. Hát hogy várnák ezt Zombor város képviselőjétől? Komikus ezt még feltételezni is arról, kinek tudtával, jelenlétében, sőt közreműködésével a törvényellenes tények egész légiója lett elkövetve.

Zombor város választó polgárságának többsége pedig nem nyugszik meg abban, hogy őt a kisebbség által kierőszakolt Konyovits Dávid képviselje a nemzet tanácsában.

Mire e sorok napvilágot látnak, már **be van adva Konyovits Dávid mandátuma ellen a petició.**

Maga a petició 35 iv, sűrűn gépirással eszközölt, kiváló jogi munka, melyet több zombori ügyvéd *kidőlő* szorgalommal szerkesztett. A mellékletek és bizonyítékok több száz ivre terjednek; az iratok a zombori kir. közjegyző előtt lettek hitelesítve. A petició felőli azokat a hallatlan brutalitásokat, halottszavaztatásokat, melyekért a tettesek a törvény előtt felelni és a bünyenítő bíróság előtt lakolni fognak.

A petició tehát be van adva a Curiához. Már magában véve ezen tény cáfolata annak, hogy a városban ki van irtva, meg van semmisítve a függetlenségi párt.

A függetlenségi párt tanujelét akarja adni annak, hogy nem tűri némán azt a vandalizmust, amellyel rajta végiggázoltak. Nem akarja tűrni azt, hogy a városban a választó polgárok többsége fölött vad orgiát üljön a durva erőszak. Nem fogja megengedni, hogy itt a ha-

talmat rá lehessen szabadítani a polgárságra és nem fogja eltűrni, hogy a elvtársai a nemtelen üldöztetésnek és kaján bosszunak védtelenül legyenek kitéve.

Példát akar szolgáltatni az igazságba vetett hitében már már megrendült polgárságnak, hogy e városban nem lehet még mindent büntetlenül végigcsinálni.

A választások után egy zombori asszony elment az egyik elemi iskolába járó fiának tanítójához és azt mondta: „A tanító úr ék a hibásak a mai állapotokért. Minek tanítják a gyermekeinket a magyar történelemre, a nemzeti hősekre, miért vésik gyermekeink szívébe a magyar alkotmányt, minek tanítják törvénytiszteletre, minek énekeltetik velük azt a „Szózatot“ — mikor alkotmányunk csak annyit ér, amennyit a császár megenged; minek törvényt tisztelni, mikor azt senki sem tartja meg; minek énekelni a Szózatot, mikor a Gotterhalte kedvesebb; szóval minek a gyermekeknek a példa a nemzeti hősekről, mikor egy Nikolits Gyúró egy ünnepelet hős!!

Csak hogy az ilyenfajta nemzeti hősök társaikkal együtt a *vállottak padjára* kerülnek, mint ahogy azt a beadott petició célozza is!!

**Boronkay.**

## HIREK.

### Tekeverseny a függetlenségi körben.

A zombori függetlenségi körben július havának 3-ik napján (vasárnap) tekeverseny lesz, mely alkalommal a győztesek között több igen értékes díj kerül kiosztásra. Jelenjünk meg minél számosabban, mert elleneink terjesztik a hirt, hogy a kör felbomlott s mutassuk meg, hogy minden irigykezésük dacára együtt maradunk még akkor is, ha nem vagyunk a hatalom osztályosai. Bennünket körünkhöz nem a husosfazék vonz, mint az elleneinket, hanem az eszmék, melyek nem engedik, hogy a kör feloszolják. Vendégeket is szívesen látunk.

**Katonai zenekar** fog játszani július 3-án délelőtt a korzón, mikor is a szabadkai vasutasok tartják meg összejövetelüket a Sikarában, hol este tánc is lesz.

**A Trubadurok egyesülete** f. hó 30-án rendezí háziestélyét a kaszinó helyiségeiben.

**A „Zombori Iparos Dalárda“** tegnap tartotta dal-és táncestélyét az iparostület helyiségeiben. A mulatságról, mely igen fényesen sikerült és kora hajnali órákig tartott, a helyszüke miatt kimaradt riportunkat jövő számban hozzuk.

**Svraka Ferenc**, az új kath. pap vasárnap mutatta be első szent miseáldozatát az Úrnak. Akik jelen voltak az ünnepélyen, nem tudtak betelni az új misés gyönyörű tenorhangjával. A templom zsufolásig megtelt s igazán csoda, hogy a nagy tolongásban szerencsétlenség nem történt. Az énekelt helybelyi ifjúságból alakított műkedvelő dalárda szolgáltatta, kiknek betanítása Krikszák Ádám fáradságos munkája volt. Az ő érdeme főképen a fegyelmezett kis énekkar remekül előadott énekszámait. A műkedvelők, köztük Potánkó D. és Scheib Károly dr. tenoristák, Deogárió J. Karsay J. Binder P. és Szabó J. basszisták a hölgyekkel együtt, kik közül Krikszák né úrhögy vitte az első primet, fogadják elismerésünket remek énekükért

**Eltávozott a Henry-cirkusz.** Rövid három napig tartó vendégszereplés után búcsút mondott városunknak Henry nagyszabású cirkusza. Igazán kár, hogy oly hamar megvált tőlünk, mert valódi műelvezetben volt része mindazoknak, kik előadásait végignézték. A cirkusz kis idegenforgalmat is csinált városunknak, mert a vidékiek, kiket csak hetivásárok alkalmával láthatunk, nagyobb számban keresték fel városunkat. Henry úr lehetett volna oly figyelmes, hogy a vármegyét, melynek felesége is szülötte, húzamossabb ittlétével tisztelhetne volna meg.

**A zombori petíció.** Mérő Ignác függetlenségi pártelnök és 14 társa petícióval támadta meg a zombori képviselő választást. A petíció dr. Nikolits György választási elnök, dr. Poór Béla és Frank Mihály ténykedését támadja meg, kik 107 jogosulatlan egyének szavazatát fogadták el, akik halottak és távollevők, avagy oly egyének neve alatt jelentkeztek szavazásra, akik Fernbach Péterre óhajtottak szavazni, minek folytán a később jelentkező Fernbach Péterre szavazó választókat, miután már helyettük mások leszavazták, visszautasították az elnökök. A Fernbach párti választók közül az elnökök 187 jogosult választót — habár ezek személy azonosságát a pártok azonossági tanui igazolták és a választók községi pecséttel ellátott, hiteles alakban kiállított arcképes igazolványt mutattak fel, — a hatósági azonossági tanuk azon kijelentésére, hogy a választót nem ismerik, visszautasították. A hatósági azonossági tanuk — akik a törvény ellenére nem a tanács tagjai közül küldettek ki, hanem a városi becsüsök és végrehajtók sorából, a Fernbach-párti szavazókat igazolni nem akarták, ellenben igazoltak minden Konyovits-pártit, aki halottak és távollevők helyett jelentkezett a szavazásra. A Fernbach-párti bizalmi férfiakat, kik a tömeges visszaélések ellen felszóllaltak Dr. Nikolits György választási elnök karhatalommal távolítottatta el a szavazási helyiségből. A petíció ezenfelül 455 Konyovits-párti szavazatot kér érvénytelennek kimondani és jelentékeny számú abszolút és relatív érvénytelenségi okot kíván bizonyítani. Részletesen tárgyalja továbbá a hivatalos presiót, mely a munkapárti jelölt érdekében működött. A petíciót *Dr. Gombos Ignác, Dr. Turányi Zsigmond, Dr. Jovánovits József és Dr. Mayer Nándor* zombori ügyvédek dolgozták ki és Curiától nemcsak a választás érvénytelenítését hanem az 1899. XV. t. c. 28. §-a alapján annak kimondását kéri, hogy *Fernbach Péter* függetlenségi és 48-as párti jelölt nyerte el 164 abszolút szótöbbséggel a kerület mandátumát.

**A polgári fiúiskolában** a zombori szülők gyermekei az I—III. osztályba július 1., 2. és 3-án d. e. 8—12-ig iratkozhatnak be.

**Fáklyás menet.** Az adai függetlenségi kör tegnap este Sztrilich Béla főszolgabírónak és Latky József plébánosnak a választások körül szerzett érdemeik elismerésül, — mivel a főszolgabíró a plébános által ma estére vacsorára meghívott, — fáklyás zenét rendez. Érdemeket elismerni a tett szolgálatokért szép és üdvös dolog, a függetlenségi kör ebbeli kötelezettségének eleget tesz s ezzel jutalmaz is, miután másképen nem tudja háláját, elismerést és kitüntető hódolatot az ünnepekkel közölni.

**Rendőrségünk figyelmébe.** Rendőrségünk ahelyett, hogy politikával foglalkoznék, jobban tenné, ha a város tisztaságára több gondot fordítana. Apolló utcájának felső részében a millió kis csibe, tyúk, és liba miatt végigmenni anélkül, hogy ily jószág sulyos testi sértést ne szenvedjen, alig lehet. A dolgokban az a kellemetlen, hogy a jószág gazdája ékes szavakkal ad kifejezést nem tetszésének. Nem vagyunk Nubiában vagy Arábiában; mert azt hisszük, van talán a tisztaságra és rendre törvény Zomborban még most is és nem csak addig volt, míg egy csendőrfőhadnagy lakott az utcában. — Hej! de meglátszik az utcában a hiánya, pedig most egy rendőrfőkapitány lakik ott. Fekete szemüveget hord az alkaptányúr s azért nem látja a piszkot? Vagy azért hord talán, hogy ne láthassa, mit nem akar?

**A szabadkai örözi és bezári vállalat.** Furcsa kérvényen mulatnak Szabadka hivatalnokai. Ugyanis a városhoz egy Halm Selmár nevű salzburgi ember kérvényt adott be, melyben egy ház-és üzletet öröz vállalat létesítésére kér engedélyt. Az emberei füttykössel és revolverrel állnának őrt. A vállalat a következő cég alatt működne: „Első szabadkai örözi és bezári vállalat Browninggal és ruganyos füttykössel.“

**Villamos vasut Ujvidéken.** Mig összes szomszédos városaink a haladás, fejlődés útján járnak, Zombor városa csak stagnál. Mig nálunk dugába dől a villamos vasut, addig Ujvidék

városának törvényhatósági bizottsága a villamos vasut építési költségeinek fedezésére 4,166.555 koronát szavazott meg. Ezt az összeget a kereskedelmi miniszter leszállította 1,562.800 koronára, vagy a város bizta, hogy az ajánlott összegben önmaga építse a vasutat.

**Református istentisztelet.** A zombori ref. gyülekezet július hó 3-án d. e. 9 órakor, az ág. ev. imaházban istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv lelkész. Kozma László főgondnok.

**Tánciskola.** Carbone János táncitanár, m. kir. operaházi ny. első szólótáncos, e hó 30-án az „Elefánt“ szállodában megnyitja tánciskoláját. Beiratkozni lehet Kollár József, Schön Adolf és Karakásevits M. könyvkereskedéseiben.

**A csantavéri vicinális.** A csantavéri állomásról a községbe vezetendő vicinális építését már megkezdték, így most már Csantavér községének forgalma és kereskedelme fel fog lendülni, mert eddig a vasuti állomás messzesége nagyon hátrányos volt Csantavér községére.

**Öngyilkossági kísérlet.** Jano Rozália 16 éves cselédleány a Ferenc csatorna egyik hidjáról a vízbe akarta magát ölni. Egy apatini földmives, ki kocsijával ép ekkor a hídon hajtott keresztül, észrevette a szándékát és hátulról megragadva, lehuzta a hídról. Janó Róza, úgy látszik, meggondolta a dolgot és letett öngyilkossági szándékáról.

**A függetlenségi kör választmánya** f. hó 25-én ülést tartott, melyen több igen fontos tárgyat tárgyaltak le. A nagy számban megjelent tagok igen lelkes hangulatban voltak s ez, valamint azon körülmény, hogy a választás óta nagyobb számú belépés is történt fényes bizonyítéka körünk virágzásának. Közel ötszáz tagot számláló körünk egyáltalában nem bomladozik, mint némelyek hiszik, hanem együtt maradva várja a jövő fejleményeit.

**Néptanítók figyelmébe.** A magyar földintézet 200—600 koronás, 21 rendbeli jutalmat tűzött ki faiskolát kitűnő eredménnyel kezelő néptanítók jutalmazására. Pályázati részletes feltételek az illető kir. tanfelügyelőségénél tudhatók meg.

**Alaptalan hírek Mérő Ignác ellen.** Teltsch Gáspár zombori lakos a nagy szerb templommal szemben lévő házát lebontatta és újat épített helyébe. Az ügyet tárgyalták középítkezési bizottságban, hol a rendőrfőkapitány is jelen volt, aki, mivel Teltsch nem adott be terveket, maga gördített akadályokat az építkezés elé. Mérő Ignác ebbe az ügybe egyáltalán be nem avatkozott, annál kevésbé tett feljelentést, mint azt egyik zombori lap vasárnapi számában közölte.

**Üzletátruházás.** Bergmann Adolf és Neugebauer Herman urak, a Vadászskürt szálloda bérleti, más vállalkozásaik miatt üzletüket eladták és városunkból elköltöztek. Várakozással tekintünk az új tulajdonos, Surányi Sándor működése elé, kit jó hire messzire megelőzött.

**A vidéki hírlapírók országos szövetségének bácsmezei választmánya** Zomborban 1910. július 1-én este fél 9 órakor rendes negyedévi gyűlést tart.

**Tanfolyam.** A földművelésügyi miniszter lelkészeknek, tanítóknak 8 napra terjedő tanfolyamot rendez oly célból, hogy a hazánkban vadon termő gyógynövények szedését és értékesítését elsajátíthassák. A tanfolyam a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián folyó évi július hó 31-től augusztus 6-ig lesz megtartva. A résztvenni óhajtókat a miniszter veszi fel és ingyen lakásban és utiköltség s napidíj fejében 64 korona átalányban fognak részesülni. A kérvény a felvétel iránt június hó 29-ig adandó be.

**Elsülyedt hajó.** Vasárnap reggel a baja —báttaszéki vasuti hídnál szomorú sorsra jutott egy hajó a Dunán. A kövel megrakott uszályhajót a víz sodra nekilökte a vasuti hid oszlopának. A hajó a nagy ütés következtében leket kapott és süllyedni kezdett, úgy hogy a mentésre gondolni sem lehetett. A hajón csak a kormányos és annak felesége tartózkodott, kiket csak nagy ügygyel-bajjal tudtak kimenteni. A nyomozás megindult aziránt, hogy a szerencsétlenséget nem-e vétkes mulasztás idézte elő.

## A szabadkai fiúnevelőintézetet Széchenyi kath.

a gondos szülők figyelmébe ajánljuk. Lelkiismeretes felügyelet mellett a fősulyt a tanulmányi eredményre fektetik, azért az intézet tanárai a növendékekkel a napi leckéket korrepetálják s szükség szerint *külön díjazás nélkül* instrukciót is adnak. — Havi ellátás, tanítással együtt 80 korona. — Prospektust küld: Szabadka, VI., István-utca 79. *Koncsok Kálmán* főgimn. tanár, az intézet vezetője. 54—53

## Sport.

*Értesítjük sporttársainkat és az ifjúságot, hogy az atletikai tréninget delutánonként 5 órakor tartjuk meg a löversenyterén Jónás István sportegyleti titkár szakszerű vezetése mellett.* Jöjjetek el minnél többen, hogy a nyár folyamán reánk váró nagy feladatot minél sikeresebben oldhassuk meg.

Egyben értesítjük úszóinkat, hogy az eredeti megállapodástól eltérően, a rendszeres tréninget nem a Gombos-féle vetkőzőnél tartjuk meg, miután a hely arra nem alkalmas, hanem az atletikai tréninggel egyidejűleg a szöntai hidnál. Tréning után *vízizoló.* **Sij.**

## Közgazdaság.

### Szarvasmarha díjazás Ujfutakon.

A „Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesületé“-nek ujfuttaki fiókegylete szarvasmarha kiállítás rendezett, melynek lefolyását mult számunkban közölvén, a díjazás eredményét a következőkben adjuk:

a) *Tehenekért:* Chottek Rezső gróf ur 50 kor.-ás tiszteletdíját Stefán Ádám (Ujfutak) nyerte el 7 éves pirostarka tehennel.

I. díjat (à 40 korona) nyertek: Bekerle János, Szabó Gyula.

II. díjat (à 30 korona) Bekerle Ferenc, Tippmann Norbert.

III. díjat (à 20 korona) Bekerle Fülöp, Schmidt Ferenc, Beiwinkler Ádám, Bart György, Gavrilovits Mladen (Ófutak), Berg Miklós, Bardubiczki Ádám (Ófutak).

IV. díjat (à 10 korona) Vanyek Jakab (Ófutak), Reiter József, Tóth Benjámin (Ófutak), Schaac István, Szottits Károly, Schubert Éva (Ófutak), Reiter Konrád, Kolarov Joca (Begecs), Fodor Pál, Schaab Ferenc, Brenner Mihály (Ófutak).

b) *Üszölkért:* Chottek Rezső gróf ur 50 koronás tiszteletdíját Bekerle Fülöp (Ujfutak) nyerte el.

I. díjat (à 40 korona) nyert Hellfrich Bálint.

II. díjat (à 30 korona) Bekerle Ferenc, Major Ferenc (Ófutak).

III. díjat (à 20 korona) Schaab János, Straubhaar János, Bart József.

IV. díjat (à 10 korona) Bekerle János, Schaab János, Straubhaar Ferenc.

Ezenkívül *Ujfutak és Ófutak községek bikagondozói* 10—10 kor. jutalomban részesültek; *Chottek Rezső gróf uradalma* pedig a csoportos kiállításért *díszoklevelet* kapott.

**A gyufa-monopolium új tervezete.** Két reichsrati képviselő a gyufa-monopoliumra új tervezetet dolgozott ki. Minthogy a monopoliumkérdést Magyarország egyöntetűen intézi Ausztriával, a javaslat bennünket is érdekel. A törvényjavaslat szerint a gyufagyártást a törvényhozás állami monopolium tárgyává tenné és felhatalmazná a pénzügyminisztert, hogy a

gyártást egy, e célból részvénytársulati alapon létesülő magánvállalatnak adja ki. E vállalat alaptőkéjéhez az állam 49, magánosok 51% erejéig járulnának, a társulat időtartama 35—40 évben állapíthatnák meg, mely időtartamon a gyártás ezen vállalatnak engedtetnék át. A vállalat váltaná meg a létező gyufagyárakat. Hogy azonban a megváltandó gyárak túlzott igényekkel fel ne léphessenek, nem kellene minden gyárat megváltani. A meg nem váltott gyárak tovább is folytatnák üzemüket, de oly magas gyártási adóval rovatnának meg, hogy gyártmányaikat a monopol-árknál olcsóbban nem hozhatnák forgalomba. — A gyufa monopol-árai törvényileg nem állapíthatnának meg, hogy a piaci árakhoz való alkalmazkodás ne legyen bevágva. A gyártmányokat a dohány-tőzsdék útján hozzák forgalomba, de a kezelettség az elárusítással más kereskedőket is megbízhat s az elárusítóknak jutalékot biztosít. Az átadási és eladási ár közti különbözet. Ez a vállalat a szállítási és csomagolási költséget levonja, a maradványt pedig az államkincstárnak beszolgáltatja. — A vállalat tiszta nyereségében az állam részvényei arányában részesül, vagyis a nyereség 49%-a az államot illeti. De ha a tiszta nyereség bizonyos magasságot meghalad, a többletből az állam 70%-ot kap.

A javaslat szép, csak az a hibája, hogy a nép bőrének lenyuzására igen alkalmas. Ha nálunk is ily értelemben hozzák be az új monopoliumot, úgy pár év múlva ki lehetünk téve annak, hogy a tőzsdékben két fillérért egy szál gyujtót (és pedig a jelenlegieknél sokkal rosszabbat) fogunk kapni.

## Szavazók kimutatása.

VII.

### Cservenka.

#### Konyovits Dávidra szavaztak:

- Drlyacsin Száva fm. Ószivác  
Klein Albert könyvelő  
Hauke Ágoston könyvelő  
Gaál Béla főmolnár
- 175 Doits Péter fm.  
Bándobranszki Uros fm.  
Bándobranszki Dusán fm.  
Kéllits Mitár Tomín fm.  
Stojsits János fm.
- 180 Terzin Néca Sztójanov fm.  
Zurkovits Negován fm.  
Sesevits Dusán pék  
Obuskovits Lázár neje Gina fm.  
Kéllits Nenád fm.
- 185 Lallosevits György fm.  
Kronits Ignát fm.  
Szabó József bérlő  
Rozmanitz Péter bérlő  
Mátsits János (Risztin) fm.  
Szticsevits Vazul fm.
- 190 Ráczits Tivadar Kószta fia fm.  
Konyovits Miklós fm.  
Gruits Ádám fm.  
Kikos György fb.
- 195 Radisits Miskó fm.  
Rákits István fm.  
Sztójsits Gyuka fm.  
Kéllits Székula fm. Meghalt 1909. évi március hó 11-én  
Mándits Márkó házt.
- 200 Plávsits Szima fb.  
Petrovits Sztéván Tódor fia fm.  
Petkov Nikola korcsmáros  
Milasinovits Kószta fm.  
Miczits Péter fm.
- 205 Dugobratits Lázár fm.  
Mirkovits Péter fm.  
Tuczakovits Illés fm.  
Zsirsits Izsák fm.  
Terzits Fülöp fm.
- 210 Ráczits Bérirts Mladen fm.  
Másvirevits Lázár fm.

- Bándobranszki János fm.  
Essigmann Károly számellenőr  
Kassovits Ármín számellenőr
- 215 Offenberger Ferenc végrehajtó.  
Weisz Simon tojáskereskedő  
Galetin György házt.  
Ilg Gusztáv pü. számvizsgáló  
Plávsits Néca fm.
- 220 Masirevits Miklós fm.  
Szecsujszki Misa fm.  
Bikár Vazul Kukin fm.  
Blagojevits Dusán fm.  
Belyánszki Mita Filip fia fm.
- 225 Relits Számkó fm.  
Petrovits István fm.  
Szticsevits Szima fm.  
Bándobranszki Száva neje Milicza szapp.  
Stojkov Lázár fm.
- 230 Szecsujszki Vászta fm.  
Dódit Székula fm.  
Terzin Lázár fm.  
Belyánszki Izsák fm.  
Bikár Miklós fm.
- 235 Zurkovits Milán fm.  
Masirevits György Sztójkó fia fm.  
Peits Koszta fm.  
Sesevits Péter fm.  
Konyovits Milos házt.
- 240 Doits Novák fm. Meghalt 1907. évi október hó 5-én  
Sztójkov Sebő fm.  
Sztójkov Nikola fm.  
Radanov Pelagits Szima szabó  
Sztevancsev Dusán kovács
- 245 Peits Joca fm.  
Racizits Bérirts Ráda fm.  
Csávosi Lajos könyvelő  
Teofánovits Dániel keresk.  
Bándobranszky Kószta fm.
- 250 Zurkovics Illés fm.  
Szticsevits Milán fm.  
Masirevics Száva Nikolin fm.  
Szecsujszki Tósa fm.  
Obuskovits Tivadar fm.
- 255 Szekulits Mladen fm.  
Terzits Számkó fm. Pancsova  
Masirevits Ráda fm.  
Kéllits Mita fm.  
Kéllits Márkó fm.
- 260 Kéllits Vászta fm.  
Masirevits Néca Sztójkó fia fm.  
Plavits Vladimir fb.  
Polzovits Lyubomir fb.  
Tucakovits Milán korcsmáros
- 265 Kéllits Ignác fm.

- Gyurisics Szvetozár fm. Meghalt 1909. május 10-én Ósztapáron  
Plavits Mladen fm.  
Mirkovits Iván fm.  
Szticsevits György szabó
- 270 Sztójsits Mladen fm.  
Sztódiarts István hentes  
Sarcanszki Jován fm.  
Sasin István tanító  
Sztójacics Száva Mladen fia fm.
- 275 Sztójacics Iliá fm.  
Bielicki Gyula gyógyszerész  
Masirevics Milovan fm.  
Kéllits Miklós fm.  
Szticsevits Péter fm.
- 280 Terzits Tósa fm.

(Folytatása következik.)

## HIRDETÉSEK.

### Alapos zongoraoktatást

nyújt egy tanító. Órákat ad saját lakásán is, hol kitűnő zongora áll a tanulói hajtok rendelkezésére.

Bővebbet a kiadóhivatalban. —  
(Erzsébet-körút 13. szám.)

### Kitűnő borok

szekszárdi fehér és siller, 30 krajcár literje. Különösen ajánlom a nyári idényre kitűnő szekszárdi **vörös boraimat** 1908. évi termésből literje 50 krajcár.

Ifj. Markovits Ferenc,  
vendéglős,  
Zombor, Széchenyi-körút.

57-3-2

## Gróf Esterházy Ferenc

uradalmi pezsgőgyára, Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmos  Áldomás  Billikom

(Demi Sec)

(Sec)

(Extra Dry)

jegyű PEZSGŐIT, melyeket

kizárólag az uradalom

somlói, neszmélyi, devecseri, baji, tatai és bánhidai szőlőiben  
champagne-szerűen szüretelt boraiból teljesen francia  
módon készített és kiválóan jók.

Zomborban kapható: **Mayer István és Dörfler Antal**  
fűszerkereskedésében.

Vezérképviselő: **KOLB LAJOS, Budapest,** Barcsay-utca 6.

Telefonszám: 104—73.

46-50-15